

**FELSZÍN ALATTI
VIZEK SZINTJE**

FELSZÍN ALATTI VIZEK SZINTJE

A 2004/2005. hidrológiai évben folytatódtak a Duna 1843 fkm szelvényében 1995. júniusában megvalósult ideiglenes fenékküszöb hatásterületén, az 1995. évi szlovák-magyar közös Megállapodás szerint kijelölt talajvízfigyelő kutakban a Megállapodás Szabályzatában meghatározott vízszintészlelések és vízhozam mérések.

A megfigyelőrendszer mérőhelyeinek helyszínrajza és az azonosításukra szolgáló EORT rendszerű földrajzi koordináták listája a Jelentés része.

Felhasznált alapadatok

A talajvízszintek értékelésébe bevont állomások megegyeznek az előző évben az értékelésbe bevont állomásokkal, így a vizsgált terület is azonos az elmúlt évvel. Összesen 126 kút vízszint-adatait dolgoztuk fel, melyek közül 61 db az országos vízrajzi törzshálózat részét képezi, 3 db a Magyar Állami Földtani Intézet által üzemeltetett kút, 62 db pedig a GNV területi megfigyelő-rendszer része.

Az értékelésbe a Felső-, Középső- és Alsó-szigetközi területekről 8 jellemző kutat külön kiemeltünk, ezeken az éves változást is külön vizsgáltuk, míg az egyes jellemző potenciál-eloszlás térképekhez és különbség térképekhez az összes kút adatát felhasználtuk.

Elkészültek a Szabályzat mellékletében vízszintadat-átadásra kijelölt kutak, a hidrológiai évre vonatkozó vízszint idősorának grafikus feldolgozásai.

A tárgyi munkához felhasznált vízrajzi adatok az Észak-dunántúli Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság 2003. év folyamán az ISO 9001:2000 szabvány alapján bevezetett minőségirányítási rendszere szerint álltak elő.

Értékelés

Az értékelést az eddig kialakult gyakorlatnak megfelelően végeztük. Áttekintettük a kutakban mért vízszintek változását, tendenciáit a hidrológiai év során, majd a kiemelt jellemző kutak idősorát összehasonlítottuk az elterelés után, de a fenék küszöb üzembe helyezése előtti időszak vízszintváltozásaival. Elkészítettük a kis, közepes és nagy dunai vízhozamokkal jellemezhető időszakok jellemző potenciál eloszlás térképeit, valamint ezek és a fenékküszöb előtti elterelési időszak jellemző potenciál eloszlásának differencia térképeit.

Általában az egész terület kútjainak vízszint-idősora csökkenő tendenciát mutat a hidrológiai év kezdetén február közepéig. A december(2004) környékén tapasztalt kis dunai vízhozamok (700-800 m³/s Dévény) következtében az év elején tartós kisvizes állapot alakult ki. A talajvízszintek is viszonylag alacsonyak, majd március – április folyamán erőteljesebb emelkedésnek indulnak.

A legmagasabb talajvízszintek július-augusztus folyamán alakultak ki. A dévényi vízhozamokat tekintve nagyvizes időszak július első felében, illetve közepén tapasztalható, amikor mintegy 6000 m³/s érkezik. Megfigyelhető, hogy a kutakban mért talajvízszintben a távolságok függvényében késleltetve jelentkezik a hatás.

A talajvízszint éven belüli ingadozása az egyes kutakban az Alsó-Szigetközben 2-3 m, néhány kutaknál meghaladja a 3 m-t, míg a Felső-Szigetközben csak 0,8-1,0 m. A kisebb éven belüli változás a tározótó és a mentett oldali vízpótló rendszer stabilizáló hatásának köszönhető. Az Alsó-Szigetközben ennek hiányában jelentősebbek egy kúton belül a vízszintváltozások még a medertől távolabb elhelyezkedő kutak esetében is.

A kutak vízszintje az éves maximumát jellemzően július közepén és augusztus végén éri el a legtöbb esetben.

A kiemelt kutak idősorát a 1993-as hidrológiai év idősorával összehasonlítva látható, hogy az éven belüli tendenciák hasonlóak, de a 2005 évi vízszintek általában 50-80 cm-rel magasabban vannak.

A talajvízszint térképek alapján megállapítható, hogy a talajvízáramlás fő iránya a Felső-Szigetköz felől az Alsó-Szigetköz felé mutat. A differencia térképek azt mutatják, hogy az 1993-as évi állapothoz képest szinte az egész Szigetköz területén talajvízszint emelkedés tapasztalható. Közepes dunai vízállapotok esetén a Felső-Szigetközben nagyobb mértékben, a nagyvizes időszakok vízszintjei itt kevésbé különböznek. Még kisvizes időszakban is magasabb a talajvízszint itt a '93-ashoz képest. Az Alsó-Szigetközben kisvizes időszakban egy bizonyos szakaszon mutat süllyedést a vízszint.

Összességében megállapítható, hogy a talajvízszint mérések feldolgozása azt igazolja, hogy a vízpótló rendszernek jelentős szerepe van a felszín alatti víz Szigetközben tartásában, valamint a talajvízszint ingadozás mérséklésében. A főmederben levő víz mennyiségére, illetve szintjére a legérzékenyebben a meder és a hullámtéri vízpótló közti terület talajvize reagál.